

Katri Kuivalainen / Elinvoima, Kaupunkisuunnittelu
Heinolan kaupunki
kirjaamo@heinola.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.4.2021**Asia: Etu-Jyrängön asemakaavamuutos, osallistumis- ja arviointisuunnitelma**

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 31.3.2021 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettyinä lausuntonaan seuraavan.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asemakaavan muutosalue sijoittuu vanhan vesiväylän varteen ja on pitkäaikaisen vesiliikenteen ja muun toiminnan aluetta. Alueen muinaisjäännöksistä ei ole olemassa ajantasaista inventointitietoa. Viimeksi se on ollut inventoinnin kohteena vuonna 2003 (*H. Poutiainen 2003: Heinola. Arkeologinen täydennysinventointi*). Kaavamuutoksen kohteena olevaa vesialuetta ei ole koskaan inventoitu. Huomioiden alueen historian, on vedenalaisten muinaisjäännösten olemassaoloa pidettävä mahdollisena. Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää arkeologista muinaisjäännösten (sekä esihistoriallisten että historiallisten) inventointia kaavamuutosalueen ranta-alueella ja vesialueella, jos niille suunnitellaan nykyisestä poikkeavaa maankäyttöä/vesialueen käyttöä, kuten rakentamista.

Arkeologiset selvitykset voi tilata haluamaltaan kenttätyöpalveluja tarjoavalta yritykseltä. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohdasta Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen). Alueellinen vastuumuseo ja Museovirasto neuvovat tarvittaessa selvitysten tilaamisessa. Kenttätöiden on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin tutkimuksen, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Alueellinen vastuumuseo valvoo suoritettavia tutkimuksia ja niiden riittävyyttä.

Rakennustutkimus

Jyrängö on entisen Heinolan maalaiskunnan alueella sijaitseva, runsaasti 1900-luvun alkupuolen rakennuskantaa käsittävä alue. Jyrängössä on myös arvokasta sodanjälkeistä kaavoitushistoriaa. Voimakkaiden maastomuotojen, komeiden männikköjen ja muiden näkymäpuiden leimaama alue on osittain veden äärellä, keskustan tuntumassa. Erityisenä ominaispiirteenä on mainittava pihapiirit, jotka ovat säilyneet hyvin eheinä. Esimerkiksi vanhoja pihasaunoja ja kaivoja on runsaasti, maakellareitakin jonkin verran. Alueella on paljon vanhoja puutarhakasveja.

Etu-Jyrängön alue sisältyy osittain Heinolan kansallisen kaupunkipuiston alueeseen. Ympäristöministeriön perustamispäätös on vuodelta 2002. Heinolan strategisessa yleiskaavassa vuodelta 2014 ohjataan yleisluonteisesti arvokkaiden ominaispiirteiden kunnioittamiseen. Alueen asemakaavat ovat pääosin vanhentuneita, vanhin vuodelta 1965, uusin vuodelta 1996.

Kaavamutosta varten on valmistumassa Jyrängön rakennetun kulttuuriympäristön inventointi, tekijänä Selvitystyö Ahola. Selvityksestä ja sen johtopäätöksistä tulee järjestää viranomaiskokous ennen selvityksen lopullista hyväksymistä ja kaavatyötä.

Museon rakennuskulttuuriyksiköllä ei ole huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Hannu Takala

arkeologi Esko Tikkala

tutkija Riitta Niskanen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ely-keskus